

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu



Pentru 1969

Foto: L. Porter

- Al treilea ocol al Pământului ● Memoria care uită și își amintește ● Poate că sînteți matematician? ● Ce este sanogeneza ● Secretele Amazoniei

1

ANUL XXV

(1242)

3 IANUARIE 1969

601650

PROZĂ

Gustul infringerii

Coboram de pe podium. Ratasem ultima încercare și-l vedeam pe Reinhold Kuhn, un halterofil din R.F.G., sărind de bucurie și dansind pe pătura ce-i învelea de obicei umerii. Fotoliul rivalului meu se afla chiar în fața ringului.

Eram indispus, dar nu vroiam s-o arăt. Zimbeam. Dar ce fel de zimbet! Blîtz-urile aparatelor de fotografiat se dezlănțuiseră în juru-mi pentru ca să se reaprindă apoi pentru Reinhold Kuhn. Căutam o perdea de umbră. Dar în cale îmi ieși Kuhn mușcindu-și nervos buzele. În urma lui, antrenorul Horst Bûcker și doctorul Crain, americani de origine.

Discurile zornăiau pe podium. Asistenții pregăteau haltera pentru concurs. Dacă Kuhn o va ridica, va fi campion...

Adversarul e acum lângă mine. Ne salutăm cu un zimbet politic, dar evităm să facem pasul ce ne-ar obliga să ne strîngem mîinile și Kuhn trece pe lângă mine, cu trupul lui uriaș, împănât cu mușchi puternici.

Crain îmi strigă amabil „Good, Rus-

readuc în fire. Imi las mîinile pe scaunul și încerc să-l urmăresc indiferent pe Kuhn. În stînga, văd capul roșcat al lui Charles Huston, vechitul și devotatul meu admirator.

Kuhn se îndreaptă, cu un geamăt prelung. Intreaga sală geme împreună cu el, vind apăsător. De ce nu-mi mai rămăsese o încercare, de rezervă? Veninul infringerii mă stîrnește. N-aș mai fi dat greș! Dacă aș mai fi avut o singură încercare!

Fluturii de saciz strălucesc pe ghețele de concurs. Neplăcută situație: să fi spectatorul propriei tale infringeri. Mă cuprinde o nădușeală fierbinte. Nu-mi pot lua revanșa! Sint neputincios! Tirziu! Tirziu!

Încă un efort și Kuhn a ridicat haltera de pe piept. Aplauzele se transformă într-un vacarm asurzitor. Haltera e în mîinile lui Kuhn, ridicate, deasupra capului.

A reușit! Kuhn se destinde, cu un zimbet blajin. Spectatorii au inebunit. Sala se cutremură de aplauze. Ca la o comandă, sute de ochi se îndreaptă a-

corul ovațiilor. Spectatorii îl urmează entuziaști.

Pe podiumul unde se află Reinhold Kuhn se rostogolește un ghem de trupuri vii. Admiratorii îi sărută obrazii, mîinile, ceafa, spinarea, umerii, fiecare ce nimereste. În clipa aceea simt și pe mine senzația aceluiași sărutări, dintr-un trecut foarte apropiat: lături de hîrdău. Un fior mă trece prin tot trupul.

Pe scară, George Danger, halterofilul de categoria ușoară, urlă în extaz.

Mă simt copleșit, distrus, dar și mulțumit: pentru un timp n-am să mai simt pe umeri povara de a fi „primul din lume”. Pentru un timp oarecare, pentru că după aceea am să fiu iar primul.

Sint bucuros că îmi pot trage suflul. Acest amestec de amărăciune și de autentică relaxare mă uimește. Credeam că am să încerc numai amărăciune...

Ziaristii mă sechestrează. Sint curioși, vor să vadă cum arăt. Nu vreau să mă dau bătut. Dar ei mă străpung cu privirile, căutînd să descifreze semnele infringerii, pentru ca a doua zi, savurîndu-le, să scrie despre ele...

Încerc chiar să glumesc. Răspund la întrebările lor, perfide și absurde, liniștit, fără nici un fel de încordare! Căci acum trebuie să răspund zimbînd la orice întrebare, chiar la cele grosolane.

Șoptesc printre dinți, antrenorului: „Scoală-n picioare! Țin-te bine! Ce te-ai pleoștit așa, ca la un parastas!”

În clipa asta îl urăsc! Unde-i siguranța lui de altădată?

Aș fi dorit să fie alături de mine, să ridă, să glumească, să mă bată ușor pe spate, dar are o mustră de înmormîntare și tace abătut. Am devenit, oare, un „cadavru”, care asistă la propria lui „înmormîntare”? Mă simt cuprins de o dorință sălbatică: să-l apuc pe antrenor de piept, să-l scutur bine și să-i strig din fundul rărunchilor: „Ce crezi, cumva, că am devenit un „cadavru”? Cum îndrăznești să taci tocmai acum?! Cum îndrăznești să te lași copleșit?”

Prin mulțime își face loc maghiarul, Gabor Oros, de mai multe ori campion mondial la categoria mijlocie. Își scoate ochelarii și îmi spune într-o rusească stricăcă: „Ai să mai fii primul, Kationov! E la fel de sigur, pe sînt de sigur e că eu, Gabor Oros, sint fiul lui Iosif Oros și al lui Agnes Zolai...”

Îi sorb avid fiecare cuvînt. Maghiarul își mijeste ochii miopi și zimbește. Pentru prima dată observ ce subțire și transparentă e pielea de pe pomeții obrazilor lui Trunov. Îi întorc spatele.

Kislov îmi aranjează lucrurile în sac, ajutat de atleții Zikov și Prozorov. Barakușin ne face loc să trecem prin mulțimea curiosă și rece...

Iuri Vlasov

REVISTA REVISTELOR

După doi ani

Au trecut doi ani de la apariția revistei „Russkaia reci” („Limba rusă”). În acest interval publicația și-a conturat mai bine personalitatea, în raport cu celelalte reviste de filologie rusă din Uniunea Sovietică.

„Russkaia reci” și-a îndreptat reflecțiile spre zonele vii, actuale, ale limbii vorbite, spre probleme ce interesează cercuri mai largi decît acelea de strictă specialitate. Ea se adresează, de pildă, deopotrivă profesorilor și elevilor, dar cu un cerc de probleme ce trec dincolo de aria programei analitice.

De altfel, iată misiunea revistei, așa cum a fost ea definită de redactorul-șef al publicației, V. I. Borkovski, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.:

„Russkaia reci” este o revistă de popularizare a filologiei. Noi nu predăm cursuri de lingvistică, deși luptăm pentru normele lingvistice unanim acceptate. Telul nostru este cultivarea dragostei față de problemele limbii.

Evident, materialele pe care le publicăm au o bază lingvistică solidă. Din acest punct de vedere, ne deosebim, se spune, de unele reviste care publică articole semnate de scriitori. Reflecțiile scriitorilor sint adesea foarte interesante dar, din păcate, nu totdeauna convingătoare. Mă refer, de pildă, la articolele talentatului poet Oljas Suleimanov despre turcismele din „Cin-tec despre oastea lui Igor”. Ele conțin reflecții interesante, dar au nevoie de o motivare lingvistică. Noi nu negăm dreptul scriitorilor de a exprima orice idee în domeniul limbii. Dorim, însă, să procedăm astfel încît cititorul să poată înțelege despre ce-l vorba, găsînd în paginile revistei noastre comentarii lingvistice calificate.

Cercul de cititori ai revistei cuprinde nu numai reprezentanți ai intelectua-

cartea

cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea



lității tehnice cu preocupări literare, redactori de ziare și edituri. De aceea, sumarul revistei îmbrățișează, de obicei, o problematică foarte variată. El a inclus sau va include în viitorul apropiat probleme ca: „Stilul publicațiilor periodice”, „Calitatea dialogului cinematografic” etc.

ENIGME

A existat o limbă colhidică?

Ținutul de basm, cu existență reală, spre care s-au îndreptat Argonauții în căutarea linei de aur avea o înfloritoare civilizație materială și spirituală. Dioscuria, capitala Colhidei, era un oraș mare, cu o bogată activitate comercială și centrul unei civilizații rafinate.

Urmele acestei civilizații s-au păstrat pînă azi, dar ele n-au putut elucida întrebarea: a existat o limbă colhidică?

Problema a fost recent repusă în discuție, cu prilejul descoperirii unei lespezi cu o inscripție într-o limbă necunoscută. Descoperirea de la Maikop a suscitată atenția specialiștilor, care au constatat că inscripția aduce foarte mult cu cele de pe obiectele din ceramică dezgropate în Abhazia (Colhida de pe vremuri). Multă vreme aceste inscripții au fost considerate drept simple ornamente.

Intervenția epigrafistului G. F. Turcianinov pare să infirme însă această concluzie. Acesta a stabilit, mai înții, că lespezea de la Maikop datează din secolele XII—XIII înaintea erei noastre, perioadă de înflorire a Colhidei. Apoi, tot el a încercat, și se pare că a reușit, să descifreze inscripția de pe lespeze cu ajutorul limbii abhaze contemporane.

Dacă versiunea profesorului Turcianinov se va vădi exactă, problema limbii colhidice va fi pusă într-o nouă lumină.

EDITORIALE

Cărți pentru tineret

Editura „Molodaia Gvardia” este una din cele mai vechi edituri sovietice. Înființată în 1922, ea și-a dezvoltat conținutul activitatea, izbutind să satisfacă într-o măsură tot mai mare cerințele tinerilor cititori din U.R.S.S.

Printre colecțiile publicate de Editură cităm „Viața oamenilor celebri”, „Eureka”, „Brigantina”, „Prima carte a poetului” și „Prima carte a prozatorului”. În aceste ultime două colecții și-au văzut adunate, pentru prima dată, versurile poezii Vladimir Tîbin, Novella Matveeva, Paul-Grik Rummo și alții, iar prozatorii Vasili Belov, Ghiorghî Semionov, Vasili Bikov, Grant Matevosian și-au publicat primele lor nuvele și romane.

Spre sfîrșitul acestui an, editura a publicat o culegere intitulată „Poeme adevărate”, care înmănușează versuri de Konstantin Simonov, Margarita Aligher, Nazim Hikmet și alții. În colecția „Viața oamenilor celebri” a apărut recent biografia lui Nikolai Vavilov, semnată de Semion Reznik. O lucrare demnă de atenție este „Psihologia și Cosmosul”, sub semnătura primului cosmonaut, Iuri Gagarin, și a lui Vladimir Lebedev,



E. Brukman :

Amiază. (Gravură)

sian” (Bine, rusule) și îmi face loc să trec. Ochelarii lui Horst Bûcker au o strălucire mată. String din dinți și încerc să zimbesc indiferent. Aș vrea să dau impresia că sint la fel de increzător în forțele mele ca mai înainte.

Cobor și ultima treaptă a podiumului. Aș vrea să fug dar mă îndrept liniștit spre scaunul meu. Imi pierd stăpînirea de sine pentru o clipă, numai cînd îmi zăresc antrenorul. Privirile lui Trunov, însă, lunecă pe lângă mine. Imi mușc buzele și aștept rezultatul duelului. Antrenorul principal, Barakușin, s-a săltat în virful picioarelor, cu ochii fîntă spre podium. În sală e o liniște adîncă.

„Kuhn a prins haltera cu mîinile”. Imi spun, încercînd să ghicesc mișcările adversarului.

E o tăcere sufocantă! Nu îndrăznesc să fac nici o mișcare. Grozav aș vrea să plec. Dar trebuie să aștept. Să aștept...

Cînd mă întorc cu fața spre ring, discurile halterei poposesc lenes, încet și sigur pe pieptul lui Kuhn. Eu însă le simt apăsarea pe pieptul meu, ca și Kuhn: degetele string cu putere gîtul unui condor imaginar.

Privirile managerului Gillpatrick mă

supra mea. Doctorul Solonțov, deznădăduit, se ia cu mîinile de cap. Trunov se prăbușește în scaun, hordăind! „Kuhn e campion! Kuhn!”

Mă cuprinde oboseala. Mă simt sfîrșit, Tremur tot. Maioul și tricoul mi s-au lipit de corp. Sint lac de sudoare, din creștet pînă în tălpi. De abia izbutesc să-mi tamponez nădușeala de pe frunte, de pe sprincene și de pe gene. Gura, însă, mi-e uscată. Tremurînd, îmi apropiu buzele de sticla cu apă. Nu-mi dezlipesc, multă vreme, sticla de gură, ca să nu văd nimic și să nu fiu obligat să spun ceva. În jurul meu e o larmă asurzitoare. Spectatorii se foiesc ca turbați...

Mă simt ca un neghiob, în mulțimea aceea veselă. Sint privit cu o milă ne-disimulată, de parcă aș fi schilod.

Imi schimb tricoul și îmi aranjez frizura. Maseurul îmi ajută să mă șterg cu prosopul.

Trunov mă fixează din scaun, cu o privire inexpressivă. Primii trei clasai vor fi premiați peste trei minute. În clipa aceea va trebui să arăt calm, neclintit. Dacă nu, va însemna că îmi recunosc infrîngerea.

Horst Bûcker e și el purtat pe brațe. Și-a scos ochelarii și dirijează cu el

PERSPECTIVE

Ritmuri in extractia de petrol

Petrolul joacă, se știe, un rol primordial in toate ramurile economiei. De aceea extractia, prelucrarea și consumul său cresc in toate țările. In U.R.S.S., extractia a sporit de la 9,2 milioane tone in 1913 la 288,6 milioane tone in 1967, multiplicându-se cu alte cuvinte de 30 de ori.

Această vertiginoasă dezvoltare s-a datorat in bună măsură prospectării de noi zăcăminte. Inainte de război, mai bine de 80 la sută din resursele petrolifere erau concentrate in Caucaz, in special in peninsula Apșeron și numai 16 la sută in regiunea Ural-Volga. Deșertarea dintre zonele de extractie și cele de prelucrare crea mari dificultăți. După război, descoperirea de mari zăcăminte in răsăritul părții europene a U.R.S.S. și exploatarea lor cu mijloace moderne au remediat situația amintită.

In ultimii ani, prospectarea de noi rezerve a cunoscut o deosebită intensitate. Numai între 1961—1965 au fost prospectate 907 zăcăminte de petrol și 393 zăcăminte de gaze naturale, in cea mai mare parte in regiuni care posedă vaste posibilități economice. Iar din 1966 au mai fost descoperite alte 218 zăcăminte de petrol și 15 mixte de petrol și gaze.



Succesele dobândite de lucrările de prospectare și sporirea rapidă a extracției au făcut să crească mult partea regiunii Ural-Volga — pină la 70 la sută — in extractia globală a U.R.S.S. Este ușor de înțeles că dezvoltarea rapidă a industriei petrolifere a avut o influență de prim ordin asupra întregii economii sovietice, satisfăcând in întregime nevoile ei de carburanți. In mo-

mentul de față U.R.S.S. are una din cele mai bine echilibrate balanțe de combustibili din lume.

In 1967, extractia de petrol din Uniunea Sovietică a însumat 16,4 la sută din extractia mondială. In anul care a trecut s-a realizat o extractie de peste 300 milioane tone. In această ordine de idei nu e desigur lipsit de interes să semnalăm că in ultimii șapte ani s-a înregistrat un spor anual de extractie de 19—20 milioane tone.

Planurile de perspectivă prevăd o dezvoltare și mai intensă. In 1975 extractia urmează să ajungă la 450—460 de milioane tone.

Dar iată câteva cifre care ne vor îngădui să ne facem o idee și mai limpede asupra progreselor ce urmează a fi realizate in anii imediat următori: in 50 de ani, pe întreg teritoriul sovietic s-au extras 3 miliarde de tone de petrol, dar numai între 1971 și 1975 se vor extrage 2,1 miliarde tone.

CONTROLUL CALITĂȚII

Porumbeii la c.t.c.

Porumbeii de poștă l-au slujit cu credință pe om încă din Egiptul antic. După inventarea fotografiei au fost făcute câteva încercări de a-i folosi, „inarmați” cu aparate fotografice ușoare, la ridicări topografice prin fotografii aeriene. In 1929 au adus vești de pe gigantul dirijabil „Graf Zeppelin” care făcea un zbor deasupra Oceanului Pacific. Acum, însă, radioul și aviația fac poșta cu porumbelul neconvenabilă, transformând-o in ramură sportivă, in amuzament pentru amatori...

Intr-o zi, A. M. Bikov, adjunct al tehnologului șef într-o uzină pentru construcția de mașini din Moscova, a avut o idee: să folosească memoria vizuală a porumbelilor, de mare capacitate, pentru a realiza un aparat de reproducere a formei și culorii obiectelor. Aceasta înseamnă să ajute să se realizeze în mod automat o anumită funcție de control — să întrebăm Bikov și împreună cu colaboratorii săi a hotărât să încerce a utiliza porumbeii pentru controlul vizual, să-i învețe să sorteze piesele care a le separa pe cele bune de rebuturi.

Sortarea producției este o muncă mecanică care nu cere din partea operatorului facultăți mintale deosebite. Singurele calități necesare sînt agerimea ochiului și o atenție constantă. Mai este însă nevoie ca in secolul automatizării oamenii să execute munca de controlori? N-ar putea fi ei înlocuiți de aparate speciale? Răspunsul este doar pe jumătate afirmativ. Căci, cu tot progresul radioelectronicii și ciberneticii, nu există încă un aparat care să egaleze ochiul uman atît de perfect. Iată-i deci pe specialiștii in situația de a folosi in acest scop exclusiv ochiul. Dar de ce numai ochiul uman?...

Cu dificila și monotona muncă de sortare se ocupă azi zeci de mii de oameni. Prin fața ochilor lor se perindă miliarde de nasturi, catarame, tablete, șaibe, piulițe... In fiecare an volumul producției crește, calitatea ei se îmbunătățește și, prin urmare, sporesc și exigențele față de controlul vizual.

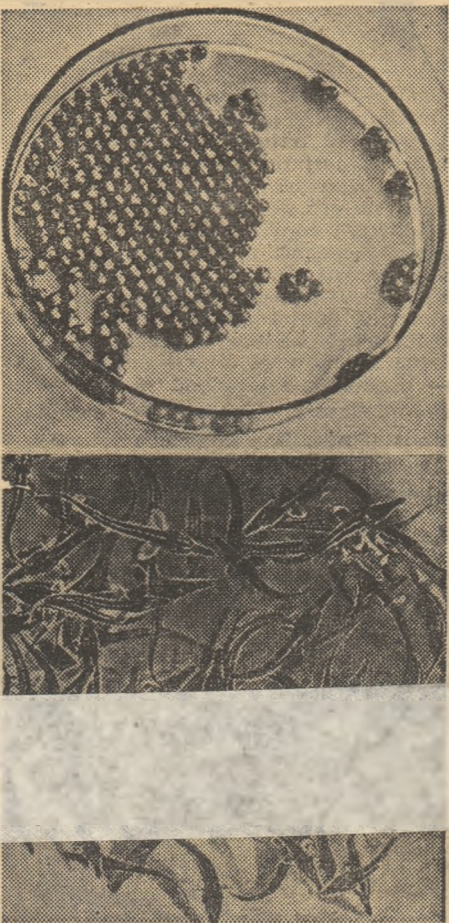
Inginerul Bikov s-a gândit deci să scutească omul de această muncă grea și de mare răspundere înlocuindu-l cu porumbelii. El a construit un stand special pe care a învățat păsările noua meserie, folosind principiul recompensei. La fiecare piesă cu defect, păsările trebuiau să ciugulească într-un anumit loc, primind câteva semințe de in care ieșeau automat dintr-un rezervor. Lovitura ușoară cu ciocul avea rolul să închidă un circuit pentru ca piesa cu pricina să cadă într-o cutie. Porumbeii au dat colaboratorilor inginerului Bikov tot atîta bătaie de cap cît ar fi avut și cu punerea la punct a unui complicat aparat electronic. Dar in cele din urmă păsările au învățat bine „meseria”. E interesant de subliniat că, deși înțeleg că primesc răsplata numai pentru piesele cu defecte, porumbeii nu încearcă să „trișeze” spre a primi un bob in plus.

Acum, cînd sistemul de învățare a păsărilor a fost pus la punct, inițierea unui „începător” durează numai 3—5 zile. După două săptămîni el își sporește simțitor gradul de calificare și, pentru că are privirea mai ageră decît a omului, începe să observe defecte pe care ochiul uman nu le distinge. Și cu cît defectele sînt mai greu de observat cu atît pasărea devine mai atentă. Productivitatea unui porumbel este de 3—4 mii de piese pe oră; el poate lucra câteva ore fără să dea semne de oboseală și deci fără să scadă calitatea controlului.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Somnifere pentru pești

Aclimatizarea speciilor de pești se practică in Uniunea Sovietică pe scară mare. Unor specii care populează fluviile din Extremul Orient, de pildă familia crapului, li se oferă o nouă patrie in apele Ucrainei, Kazahstanului, Turkmenei sau celor din regiunea Krasnodar. Sturionii din Siberia s-au aclimatizat și ei cu condițiile din lacurile Seligher, Ladoga și din Marea Baltică...



Abia ieșit din icre, puietul de sturion este anesteziat in vederea transferului in alte ape

Transferarea unor mari cantități de pește viu dintr-o regiune in alta, uneori la distanțe de mii de kilometri, ridică, însă, probleme serioase: pentru transportarea unei tone de pește, sînt necesare nu mai puțin de... 25 tone de apă! In vederea înlăturării acestui inconvenient, specialiștii sovietici M. Prozorovskaia, I. Averina și O. Leis au găsit o soluție realmente originală.

Imaginați-vă un bazin in care mișună puietii de crap abia ieșiți din icre. In vederea transportării lor in alte ape, ei sînt făcuți să treacă într-un recipient cu o soluție anestezică unde, după numai trei minute, adorm. După care sînt scoși din recipient și împachetați într-o țesătură de voal îmbibată cu apă. Anesteziați, ei se pot lipsi de apă timp de 6—7 ore, — ne asigură specialiștii amintiți. Timp suficient pentru a fi transportați, de pildă, de la Moscova la Habarovsk.

Noul și originalul mijloc de transfer al peștelui a suprimat necesitatea de a transporta anual, pe calea ferată sau pe aceea a aerului, circa o sută de mii de tone de apă!

REDATA VIEȚII

Rita cu inima de plastic

Zilele trecute s-a înapoiat, de la Moscova la Napoli, Rita Vigorito, tînăra soție a unui muncitor de la uzinele Olivetti, care a suferit o îndrăzneată intervenție chirurgicală pe cord, efectuată la Institutul experimental Petrovski din Moscova. La sosirea pe aeroportul din Roma, Rita a declarat cunoscuților veniți s-o întîmpine: „Medicii sovietici și, mai cu seamă, prof. Soloviov și dr. Razilov, m-au redat pur și simplu vieții”.

Cazul Ritei Vigorito a fost un caz extrem de dificil, întrucît operațiile identice efectuate in Italia s-au soldat,

in majoritatea lor, cu eșecuri. Cînd muncitorii de la „Olivetti” i-au aflat drama, și cunoscînd faptul că la Moscova există un institut specializat in asemenea cazuri disperate, au expediat Ambasadei sovietice din Roma o scrisoare, însoțită de documentația necesară. Răspunsul nu s-a lăsat așteptat: la 26 mai a.c., ei au primit înștiințarea că operația poate fi efectuată. Colegii lui Giovanni, soțul Ritei, au hotărît însă ca bolnava să fie însoțită, așa încît au început să strîngă suma necesară și pentru călătoria tovarășului ei de viață.

In fine, Rita a fost spitalizată in vederea intervenției, timp de două luni, într-un sanatoriu. Operația a avut loc la 2 octombrie și a durat 40 de minute, timp in care medicii sovietici au substituit unei valve mitrale, care nu mai putea funcționa, una din material plastic. Atît cura preparatorie, dificila intervenție, cît și cura post-operatorie au decurs in cele mai bune condiții.

Rita Vigorito este prima italiană operată de prof. Soloviov. Costul operației? Gratuit. Adică nu: profesorul sovietic așteaptă câteva ilustrate ca amintire din frumosul Napoli.

TURISM

Metamorfoza Saharei?

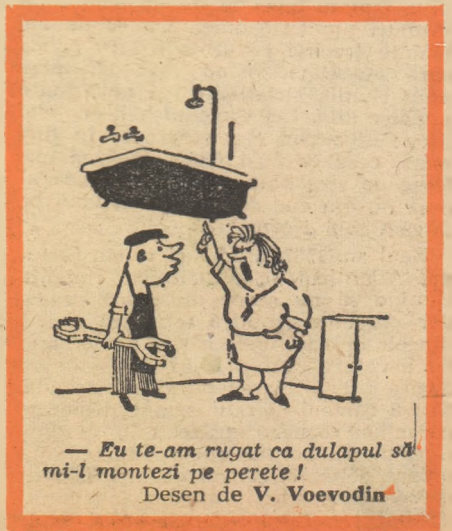
Cel mai mare deșert din lume va deveni deopotrivă o Californie — in materie de atracții naturale — și un Novosibirsk — ca ambianță culturală! Pe dunele sale se vor înălța licee, universități și orașe ultramoderne! Nu este vorba de o utopie, ci de un proiect grandios dar realist care se bazează pe cele mai concrete date tehnice și economice și a cărui elaborare a durat doi ani.

Proiectul a plecat de la premisa că Sahara poate deveni o regiune turistică foarte atrăgătoare, deoarece pe de o parte este interesantă din punct de vedere geografic, bogată pe plan istoric și artistic și avantajată de o climă sănătoasă (cine ar fi crezut!), iar pe de altă parte, datorită exploatărilor petrolifere, posedă o rețea de șosele, aeroporturi și telecomunicații in plină dezvoltare.

După ce au trecut in revistă așezările omenești in mediu arid și au studiat progresele tehnice realizate in utilizarea energiei solare, tratarea apelor salmastre și climatizarea orașelor, proiectanții s-au întrebat: ce fel de turism să propunem? S-ar putea dezvolta genul „turul deșertului” cu opriri in oaze, așa cum este practicat astăzi dar modernizînd hotelurile; in felul acesta nu s-ar acoperi însă decît 15 la sută din capacitatea regiunii și, in consecință, nu s-ar rentabiliza instalațiile costisitoare, iar influența economică ar fi nulă. De aceea, se preconizează un turism cu șederi mai îndelungate, care este favorizat de suprasaturarea multor stațiuni din Europa, de extinderea transportului aerian și, într-un viitor ceva mai îndepărtat, de scurtarea perioadei active din viața oamenilor.

Diverse forme de schimburi culturale vor oferi ocupații vizitatorilor de lungă durată. In acest scop, se vor naște institute ale Universității algeriene, specializate in etnologie, tehnologie, climatologie, ecologie etc., care se vor grupa mai tîrziu într-o Universitate sahariană subvenționată parțial de U.N.E.S.C.O. și alte organisme internaționale. Școlile primare și liceele urmează să funcționeze paralel cu cele din regiunile mai mult sau mai puțin apropiate pentru a-și putea schimba intre ele elevii in unele anotimpuri.

Al. Maiorov



— Eu te-am rugat ca dulapul să mi-l montezi pe perete!
Desen de V. Voevodin

calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală



AL TREILEA OCOL AL PĂMÎNTULUI

După Magellan și Drake

Uimitoarea și izbutita călătorie a maestrului în arta navigației Thomas Cavendish din Grimley, comitatul Suffolk, în Marea Sudului și de acolo în jurul globului...

Sub acest titlu, pe măsura evenimentului, a fost publicată, la Frankfurt, la sfârșitul secolului XVI, lucrarea navigatorului Francis Pretty, care participase la susținută călătorie. Mai târziu numele lui Cavendish a mai fost citat în câteva lucrări științifice, a figurat în câteva enciclopedii, după care a fost dat uitării.

Evident, numele lui n-a dispărut total din istorie; navigatorul francez Dumont d'Urville, marele Darwin, Jules Verne și mulți alții au scris despre Cavendish, dar timpul a fost totuși mai puțin binevoitor față de el — al treilea navigator din istorie care a cucerit să înconjoare Terra — decît față de celebrii săi predecesori Magellan și Drake, care au făcut primele două călătorii pe mare în jurul globului.

21 iulie 1586. Nu se poate spune că în ziua aceea toți locuitorii din Plymouth au alergat în port să vadă cum își ridică pinzele corăbiile lui Sir Thomas Cavendish: escadra era mică, vasul amiral avea un deplasament de numai 120 de tone. Era evident că amiralul (între altele, absolvent al seminarului din Cambridge) nu se bucura de mare încredere din partea armatorilor, deși avea faima de om îndrăzneț și care nu socotea pirateria o îndeletnicire mai rea decît altele...

Scopul expediției era clar — înconjurul globului și însemnarea pe hărțile Maiestății Sale a insulelor necunoscute, a curenților și vinturilor prielnice — și precis: să nu scape nici o pradă pe care ar întâlni-o în cale sub orice pavilion, în afară de cel al Angliei.

La 21 iulie, Anglia s-a pierdut undeva în ceturi. Celor 123 de marinari nu le mai rămăseseră decît marea, cabinele întunecoase și umede, butoaiile cu vin și apă, carne uscată și biscuiți, tunuri și praf de pușcă, flinte, cîrlige de abordaj, vînturi prielnice sau neprielnice...

În frunte naviga vasul amiral *Desire*, urmat de *Content* și de mica ambarcațiune *Gallant Hugh*. Trebuiau să se grăbească, ca să ajungă la ecuator în septembrie și să prindă vînturile de toamnă. Numai ajutate de ele puteau înainta pînă în zona cea mai sumbră a continentului sudamerican înainte de Oceanul Nou, cînd acolo era vară, iar anul nu prea dezlănțuit. Dacă întîrziu aveau toate șansele să facă cunoștință cu niște valuri care, chiar dacă nu i-ar fi înghițit, le-ar fi dat totuși multă bătaie de cap.

La 26 august escadra se afla în preajma blîndeii Sierra-Leone. Apoi o bună parte din septembrie și toată luna octombrie cele trei corăbii străbătura în continuare Atlanticul. La 10 octombrie, pe nava amiral *Desire* răsuna strigătul: „Pămînt!”

Timp de două luni după aceea expediția înainta încet în lungul umbrelor tîrmuri ale Patagoniei. Cu 66 de ani înainte trecuse pe acolo pentru prima oară Magellan, visînd să descopere mult rîvnită strîmtoare și nevăzînd-o unde se afla. Lui Cavendish îi era mai ușor: itinerarul era cunoscut în linii mari, ceea ce nu-l făcea, însă, și mai lesne de străbătut. Căci pe vremea aceea nu era cunoscut încă drumul pe lângă Capul Horn.

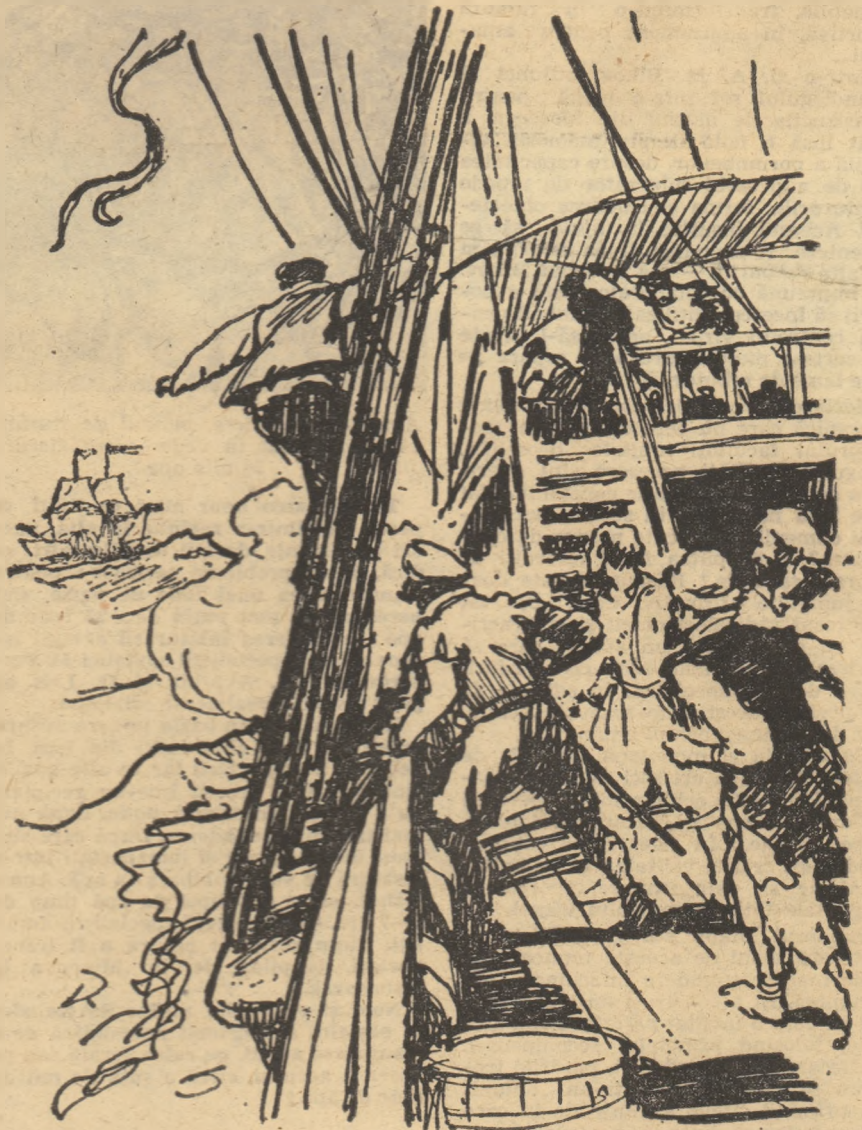
Noul an, 1587, a adus și prima furtună. Atlanticul se dezlănțuise cumplit, căutînd să nu scape din mînă prada, dar corăbiile izbutiră totuși să treacă dincolo de cap, unde găsiră un loc bun de ancorare. Abia ieșiți din Atlantic auziră însă împușcături și strigăte. Cîțiva oameni făceau semne desperate cu mîna, răcnindu, trăgeau în văzduh. Cîrînd, pe bordul uneia din corăbii urcară douăzeci și trei de inși, istoviți de boală și zdrențuiți, dar înnebuniți de fucurie. Erau spanioli lăsați acolo

înainte cu trei ani; după ce Francis Drake răzbi în Pacific, spaniolii hotărîseră „să ferece” singura intrare cunoscută în Marea sudului și construiseră în strîmtoarea Magellan fortul Filip, păzit de 400 de soldați spanioli. Madridul era convins că soldații își vor procura singuri hrana, de asta erau doar soldați, înscît în scurt timp regele Filip al II-lea și guvernatorii săi din America uitară pur și simplu de cea mai sudică așezare de europeni din lume. Regele avea oricum destule griji, — în Europa era război, Țările de Jos se răsculară, „Invincibila armată” trebuia pregătită împotriva Angliei... Așa înscît locuitorii fortului se aflau într-o situație disperată, căci vînat și

că pe glob nu putea exista alt loc care să semene mai bine cu pragul infernului.

Dar la 3 februarie mica escadră salută Pacificul. E adevărat, salutul amuți cînd din vest începu să bată un vînt puternic... Oceanul se potoli abia peste 20 de zile. Apoi, timp de patru zile, totul merse bine, dar în cea de a cincea zi corăbiile fură din nou la discreția oceanului dezlănțuit. Francis Pretty, care se afla pe *Gallant Hugh*, a arătat în însemnările lui că nimeni n-a închis ochii trei zile și trei nopți; echipajele scoteau mereu apă de pe corăbii și se rugau Celui de Sus, convinse că nimeni nu putea scăpa cu viață din acel infern.

Dar norocul nu-l părăsise pe Caven-



Desen de P. Pavlinov

pește era aproape imposibil de obținut, hainele li se preschimbaseră în zdrențe, mare parte din an bîntuiau furtuni și geruri.

Cei 23 de inși care mai supraviețuiseră din 400 n-ar mai fi rezistat nici ei multă vreme dacă nu s-ar fi ivit englezii, cei mai înverșunați dușmani ai regelui lor. Cavendish îi primi pe spaniolii ajunși la capătul putilor, în speranța că vor fi pentru el un capital care-i va fi de folos în viitoarele ciocniri cu corăbiile regelui Filip și schimbă numele locului în care se afla fortul, jumătate ruinat, în „Portul foamei”.

Strîmtoarea șerpuia, devenind amenințătoare căci le scotea în cale ceturi groase, insulițe și stînci, de care se puteau izbi. Din cînd în cînd trebuiau să se oprească ca să stabilească drumul, se măsoară fundul mării. Întîlnirea cu patagonezii, care începuse pașnic, se sfîrși cu focuri de armă... Marinarii priveau îngroziți strîmtoarea care părea că n-are sfîrșit. Erau convinși

dish. După două săptămîni, cele trei corăbii avariate de furtună ajunseră în preajma insulei Sfînta Maria (acum Chiloe). Acolo, pe tîrmurile unde astăzi se întind Chile și Peru spaniolii se instalaseră cu jumătate de secol înainte. Vice-regele Perului cîrmuia imensul teritoriu al fostului imperiu incas cu ajutorul unui mare număr de soldați, dar n-avea nevoie de flotă: bătăliile pe mare se purtau în Atlantic, unde regele Filip nu făcea economie de tunuri și fregate. Englezii nu erau de fel așteptați lângă fișa îngustă de tîrm îndărătul căreia se înălțau, ca o strajă gigantică, Anzii... E adevărat, în apele Pacificului intraseră nu de mult oameanii lui Drake, dar Drake le păruse mai mult un demon care se abătuse întîmplător pe acele meleaguri.

Iată însă că acolo, la capătul lumii, în pragul unor porturi depărtate și somnolente, se ivise un pirat de temut... Corăbiile spaniole, greoaie, pîntecoase,

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj



încărcate ochi cu metale prețioase, începură să ardă una după alta. De cel mai multe ori, după câteva salve de tun ele se predau. Uneori echipajul izbutea să ajungă înot pînă la tîrm, alteori nu... Thomas Cavendish căuta pietre prețioase și aur.

Curînd, în așezările de pe tîrm se duse vestea că sosiseră piraiți. Toate porturile fură închise, soldații stăteau de strajă. Așa înscît Cavendish nu mai putea conta pe o pradă bună; de aceea, ocolind fortărețele peruviene prea puternice, cele trei corăbii porniră spre nord... La 20 mai, fu luat cu asalt orașul Payta. Trofee: 25 de pfunzi (un pfund = 0,5 kg — n.r.) de argint în lingouri și multe mărfuri...

...Peste cinci zile, escadra observă, înscît tîrmul Ecuadorului de astăzi, lucrînd pe valuri o plută de balsam. După niște întrebări nu prea delicate, indianul care o conducea recunoscu că îi urmărise pe englezi din porunca stăpînului său, un mare bogătaş. Englezii porniră în grabă spre insulița pe care se afla palatul acestuia, dar negustorul izbutise să se facă nevăzut cu tot aurul și argintul pe care îl avea. Furioși, marinarii îi devastară palatul și jefuiră și biserica.

Cum nava amiral avea nevoie de reparații, escadra intră pe furiș într-un golf cald și marinarii începură să lucreze. Cîteva zile trecură astfel în liniște. Dar un prizonier — portughez, capturat în Sierra-Leone — plecînd după apă escortat de o strajă, se aruncă în mare, sub ochii acestuia, înotă mai bine de un kilometru sub apă și se făcu nevăzut. Apoi mai trecură două zile liniștite, dar în cea de a treia se iviră spaniolii. Nouă marinari englezi fură uciși și trei căzură prizonieri; Cavendish izbuti să evalueze forțele inamicului — 100 de spanioli și 200 de indieni. În fața acestei situații, el luă o hotărîre disperată; și anume, porni cu 70 de marinari, susținuți de tirul tunurilor de pe corăbii, să atace inamicul care era de patru ori mai puternic. Atacul fu atît de neașteptat, încît spaniolii, cuprinși de panică, fugiră în munți, implorînd să-i scape de diavolii englezi; diavolii incendiară cîteva orașe, scufundară încă patru corăbii și cîștigară timp. În vreme ce curierii spanioli alergau spre Lima, vice-regele dădea ordinele pentru *Desire* fu complet reparată, se făcîră provizii de apă și pinzele fură ridicate. Cum englezii pierduseră mai bine de 30 de oameni, aproape un sfert din echipaj, amiralul hotărî să scufunde o corabie — pe *Gallant Hugh*.

La 12 iunie, corăbiile trecură a doua oară ecuatorul, îndreptîndu-se spre Noua Spanie (Mexic), colonie cucerită încă de Cortez. Într-o zi, Cavendish își convocă ofițerii la o consfătuire secretă și le comunică o hotărîre importantă. Tocmai discutase cu un prizonier un provensal, mare amator de aventuri, care nu-l respecta decît pe monarhul al cărui portret îl vedea pe monedele din buzunarul lui. Și după ce Cavendish îi demonstrase că regina Elisabeta a Angliei nu era, pe acest fundal de aur, mai puțin impunătoare decît regele Filip, prizonierul acceptase să fie cîrmaciul englezilor, întrucît cunoștea bine tîrmurile Noii Spanii. Provensalul îi dezvăluise lui Cavendish drumurile secrete ale spaniolilor și îl asigurase că în curînd pe acolo avea să treacă, de la Manila spre Madrid, o mare corabie spaniolă *Santa Ana*, care transporta toată cantitatea de aur și pietre prețioase extrase timp de un an... Și Cavendish declară ofițerilor că nu va pleca de acolo pînă nu va vorbi personal cu căpitanul *Santei Ana*.

Își așteptă astfel norocul din iulie pînă în noiembrie. Între timp captură o mică corabie, atacă marea port A- capulco și îl incendie...

N. Eidelman

(Continuare în pag. 11-a)

tehnica .

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica tehnic

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica t

terie de diplomație. După ce s-a însă-nătoșit, însă, nu și-a mai amintit nimic din toate acestea. Sau fenomenul invers. O lovitură puternică la cap l-a făcut pe cel care o suferise să uite cu desăvîrșire limba greacă, iar un alt ins în aceeași situație și-a pierdut toate cunoștințele despre muzică. Celelalte cunoștințe au rămas, însă, în ambele cazuri neatînse.

Este oare volumul memoriei o dovadă a posibilităților intelectuale în general sau apanajul exclusiv al unui intelect ieșit din comun? Despre Seneca se spune că putea să repete două mii de cuvinte, fără nici o legătură între ele, după ce le auzise o singură dată. Sau un exemplu uluitor de memorie involuntară și în același timp stranie. O fetiță de șapte ani, neînvățată și prostuță, păștea ziua o cireadă de vite, iar noaptea dormea într-o cămăruță, despărțită printr-un perete subțire de alta în care timp de șase luni a locuit un muzicant ambulat. De multe ori acesta cînta și noaptea. După cîțiva ani fata s-a angajat la o familie. Nu mică a fost mirarea stăpînilor cînd într-o noapte au auzit dinspre camera ei sunete de vioară. Dar ce l-a uimit cel mai mult pe stăpînii a fost faptul că fata interpreta cu mult talent părțile cele mai dificile din diverse piese muzicale. Uneori muzica se întrerupea și se auzeau sunete caracteristice pentru acordarea instrumentului. Dimineața, însă, fata nu putea reproduce nimic din concertele-l nocturne.

În lucrările psihologilor și psihiatri-



Tehnica modernă îi ajută pe studenți să-și întipărească temeinic în memorie limbile străine

lor, fapte care atestă o memorie fenomenală stau deseori alături de altele care denotă o pierdere paradoxală a memoriei. Naturalistul suedez Karl von Linné citea cu interes spre sfîrșitul vieții propriile-i opere, găsindu-le foarte interesante, și nu-și mai recunoștea paternitatea lor. Despre Walter Scott se spune că, fiind bolnav, ultimele capitole ale romanului „Ivanhoe” le-a dictat în stare de delir. După ce s-a însă-nătoșit, scriitorul s-a extasiat în fața acestei părți a romanului, dar în același timp și-a exprimat și suspiciunea față de capitolele respective, dat fiind că nu-și mai amintea nimic din ce dictase.

În sfîrșit, o ultimă exemplificare, din domeniul memoriei profesionale. Glazunov s-a dus într-o zi la compozitorul Taneev pentru a-i cînta uvertura la o operă pe care abia o compusese și nu fusese încă interpretată de altcineva. Într-o cameră vecină se afla tînărul Rahmaninov. După plecarea lui Glazunov, spre stupefarea lui Taneev, Rahmaninov a reproduș exact uvertura pe care tocmai o ascultase.

Există probleme despre care nu poți spune literalmente nici un cuvînt fără să dai naștere la discuții. Memoria face și ea parte din acest grup de probleme. Iar latura ei cea mai discutată este chestiunea transformării proteinei, pe care specialiștii de la Institutul de fiziologie din Gruzia o socotesc baza memorării pe termen lung. În acest institut se reeditează în principiu, mai exact se continuă experiențele lui I. P. Pavlov. Dar nu ne vom opri aici asupra modului în care se realizează educarea instinctelor, ci vom sublinia doar că legătura dintre excitante condiționate și necondiționate este socotită un element important al memorării. Specialiștii gruzini cred că numai cunosbind mecanismul acestei legături vor putea afla căile de formare a reflexului și, implicit, a memoriei. Acesta este rostul experiențelor amintite.

După părerea acad. Anohin, centrul excitărilor condiționate și necondiționate se află în celulele nervoase — neuronii. Dar semnalele condiționate și necondiționate recepționate de celulele nervoase provoacă în ele reacții chimice diferite. Cînd mai mulți neuroni astfel excitați încep să „lucreze” la unison, apar condiții favorabile formării reflexului, deci a memoriei. Acad. Beritașvili, de la Institutul amintit mai sus, socotește că procesele chimice le-



— Vă caută o perturbație atmosferică din Azore

gate de memorare modifică structura proteinei. Iar această transformare a proteinei înlesnește interacțiunea dintre celulele nervoase implicate în procesul memorării.

În încheiere, cîteva cuvinte despre o instituție recent creată al cărei nume indică principală preocupare a colectivului ei. Este vorba de Institutul pentru studierea complexă a memoriei de la Pușcino, regiunea Moscova, unde se fac experiențe — deocamdată cu planarii — un fel de vierme lat, cu corpul oval. Planaria poate fi învățată să reacționeze la lumină. Dacă e tăiată apoi în două, se constată că partea din spate e și ea „învățată”. Mai mult, dacă o planarie „neînvățată” devorează un seamăn „învățat”, cea dintîi manifestă reflexul condiționat pe care-l posedă victima ei.

Să admitem acum că cercetările de mai sus sau altele se vor solda în viitorul apropiat cu o izbîndă a savanților în mult discutata problemă a memoriei și să încercăm să ne imaginăm cu ajutorul academicianului Anohin ce se va întîmpla atunci cînd omul va ști să izoleze și apoi să sintetizeze „substanța memoriei”, cum se exprimă savantul. Cînd omul va ști să-și extindă după dorință posibilitățile memoriei, „productivitatea creierului uman va lua proporții pe care azi ni le putem greu imagina, gîndirea științifică va evolua nemăsurat de mult. Acest lucru va contribui la educarea deprinderii de a crea independent, îndeosebi la tinerii care abia pășesc în viață. Evident că nu vom întîlni la tot pasul Einstein și Kurceatovi. Dar putem presupune, cu oarecare doză de certitudine, că această situație va duce nu numai la o revoluție științifică și tehnică ci, probabil, și la o mare transformare în psihologia omului”.

DISCUȚII

Prețul vieții omenеști

Acestei teme majore i-a fost consacrat recent un simpozion internațional pe a cărui ordine de zi au figurat numeroase subiecte, dintre care unele legate direct de cele mai arzătoare și mai controversate probleme medicale contemporane, cum sînt: prelevările de organe pentru greșe. identitatea donatorului, „definiția morții” și altele. Simpozionul a atras atenția asupra faptului că, în afară de operațiile spectaculoase, mai există numeroase tratamente moderne care, deși nu au implicatî atît de grave, sînt totuși inaccesibile celor suferinzi, din cauza costului lor foarte ridicat. S-a arătat de pildă că pentru a „branza” cite un rinichi artificial tuturor bolnavilor din Anglia care au neapărată nevoie de el, ar trebui să se cheltuiască 33 de milioane de lire sterline. Deci, aplicarea acestui tratament salvator rămîne practic foarte limitată.

Pentru rezervarea sănătății omului, grija medicilor se îndreaptă deci tot mai mult spre mijloacele preventive, mai simple și mai accesibile. Cum pot fi prevenite însă bolile care deșin actualmente recordurile, bolile cardiovasculare de pildă? Cercetările efectuate asupra cauzelor îmbolnăvirilor arată tot mai evident că vinovați sînt înșiși anumiți factori ai civilizației noastre: ritmul vieții contemporane, chimizarea, poluarea apelor, schimbarea echilibrului

natural în microbiologie ca o consecință a extinderii tratamentelor cu antibiotice ș. a.

Ce-i de făcut în această situație? Se poate pune măcar problema renunțării la tehnica modernă? Categoriștii nu și de aceea tehnica trebuie să ajute medicina în lupta ei cu suferința. Încă de pe acum există de altfel numeroase exemple.

Medicina tinde spre o cît mai strînsă colaborare cu diversele ramuri ale fizicii, spre a stabili exact în ce măsură condițiile atmosferice exercită o influență pozitivă sau negativă asupra organismului omenesc. Centrul de studii bioclimatice de la Briançon (Franța) se ocupă de pildă de studierea urmărilor pe care le are asupra sănătății ionizarea atmosferei; biologii Colegiului medical din Tomsk (U.R.S.S.) afirmă că reflexele omului devin mult mai lente în perioadele de activitate solară intensă...

Principalii dușmani ai sănătății oamenilor se dovedesc a fi însă poluarea aerului și a apelor și perturbarea echilibrului biologic în natură. Folosirea masivă de către S.U.A. a defoliantilor în războiul din Vietnam s-a dovedit nulă din punct de vedere strategic. În schimb, această metodă inumană de luptă a dus la grave repercusiuni asupra florei și a faunei din tot sud-estul Asiei. Multe animale au dispărut din junglă, determinînd o creștere îngrijorătoare a numărului de rozătoare și alți dăunători care în mod normal erau vîinate de marile mamifere. Solul rămas fără vegetație a căzut pradă eroziunii și unei degradări dezastruoase.

În lucrarea sa „Natura dezechilibrată”, Barry Commoner, profesor de fiziologie vegetală la Universitatea din Washington, arată că urbanizarea și industrializarea din regiunea lacului Erie, unul din cele cinci mari lacuri americane, ca și folosirea crescîndă a îngrășămintelor azotate au creat un total dezechilibru al ciclului azotului și au transformat lacul Erie într-un adevărat șanț de scurgere. Astfel de grave perturbări ale biosferei și ale echilibrului natural pot duce, după cum arată profesorul Commoner, la un adevărat dezastru al mediului biologic.

Tot în legătură cu poluarea apelor, se mai poate cita faptul că după grevele care au avut loc în Franța în primăvara anului care a trecut, deci în urma unei perioade de relativă inactivitate industrială, cantitatea de cloruri din apele Rinului a scăzut la jumătate.

Se știe că activitatea industrială necontrolată ridică temperatura aerului și conținutul său în vapori de apă, care, împreună cu particulele de fum și de praș formează nucleul de condensare și provoacă ploți sau grindină pînă la o distanță de 50 km. O astfel de legătură s-a putut stabili între poluarea aerului la Chicago și creșterea considerabilă a precipitațiilor atmosferice observată în Indiana, la 50 de kilometri de marele oras.

Toate acestea arată că cercetarea fundamentală trebuie să-și îndrepte atenția spre menținerea echilibrului biologic și să propună soluții în acord cu tehnologia modernă.

La 4 decembrie Adunarea Generală a O.N.U. a votat în unanimitate un proiect de rezoluție intitulat „Omul și mediul său înconjurător” care atrage luarea aminte asupra pericolelor pe care le implică degradarea continuă și accelerată a mediului în care se desfășoară existența omului. Rezoluția recomandă inițierea unor acțiuni eficiente pentru combaterea fenomenelor periculoase și convocarea în acest scop a unei conferințe internaționale, sub auspiciile O.N.U.

E. Grozder

impurități, standardelor internaționale, pentru apa potabilă.

Mai familiare pentru gustul cosmonauților sînt plantele superioare, în speță legumele. Și ele ar putea fi utilizate ca producătoare de oxigen și pentru regenerarea apei. Conform datelor obținute de experimenterii, umezeala eliminată de plante a înregistrat, în cursul unor experiențe care au durat 24 de ore, valori cuprinse între 1,5 și 2,5 litri pe metrul pătrat de suprafață însămințată.

Merită să fie relevată însă și rezultatele obținute în urma experiențelor de regenerare a apei cu metode fizico-chimice. Indicii apei regenerată din secrețiile organismului uman, din apa de condensare din atmosferă și din resturile lichide sanitare și gospodărești corespund tuturor normelor sanitare și de igienă. Cercetările toxicologice pe animale au demonstrat că această apă este total inofensivă. Experiențele făcute pe voluntari care au consumat timp de o lună apa regenerată cu metode fizico-chimice au dat bune rezultate.

În cîmpa de față se studiază componenta animală a sistemului. Acest rol urmează să-l joace un peștișor tropical, care crește uimitor de repede, este foarte rezistent și nepretențios la mîncare. Dar să nu uităm nici latura negativă a folosirii peștilor în sistemele biotehnice de asigurare a vieții, anume volumul mare de apă necesar pentru creșterea lor. De aceea specialiștii se gîndesc la includerea în sistem a unor păsări domestice, în speță a găinilor. Acestea se înmulțesc repede, carnea lor place oricui, iar hrana lor poate fi ușor asigurată și în condițiile zborurilor cosmice.

FIZIOLOGIE

Memoria care uită și își amintește

Alexandru Macedon trecea în revistă frontul. În ochii soldaților se citea un devotament fanatic și cum ar fi putut fi altfel cînd ei erau citeva zeci de mii, iar marele comandant de oști îi cunoștea pe toți pe nume. După trei secole scena s-a repetat, avîndu-l de astă dată ca erou pe Caius Iulius Caesar.

Acestea sînt cele mai vechi mărturii care atestă posibilitățile memoriei. Multe vremi ele au fost cunoscute numai de istorici; ar fi fost și inutil ca de problemele memoriei să se ocupe medicii și biologii întrucît neexistînd metode de studiu și aparate corespunzătoare această pată albă a psihicului rămîne inaccesibilă.

Mai tîrziu, asupra memoriei și-au îndreptat atenția psihologii și psihiatrii. Mormanele de fapte descriptive acumulate de ei sînt și acum utile biochimicilor și biofizicienilor care, recent, s-au apropiat de memorie cu mijloace de analiză mult întărite.

S-a constatat că memoria noastră reține și păstrează instinctiv o cantitate uriașă de informații. Un șoc puternic poate pune pe nașteptate în evidență informații despre care nici deținătorul lor nu știa nimic. Iată un exemplu. Fiind în delir, valetul unui ambasador spaniol a reproduș din memorie fragmente din tot felul de tratate politice avîndu-se neobișnuit de doct în ma-

BRAZILIA

Secretele Amazoniei

În literatura de popularizare, Amazonia e frecvent supranumită „iadul verde”. De unde i se trage însă crudul supranume, care aduce cu o gravă acuzație la adresa fabulosului ținut?

E adevărat că în Brazilia se spune de aproape trei secole: „Dumnezeu a făurit Pământul, iar diavolul Amazonia”, dar în afară de percepțiile subiective mai există cifre, există statistici...

Amazonia înseamnă arbori răspinziți pe 700 milioane de hectare, înseamnă Amazonul — un titan care se întinde pe 5500 de kilometri și are 1100 de afluenți; un fluviu care se ramifică pe 400 de kilometri lățime la confluența cu Atlanticul, varsă în ocean un imens curent de apă dulce și cuprinde în delta

disperare. Au murit în cumplită înclăștare cu nelblinzita natură primitivă, creînd Amazoniei trista faimă de ținut ucigaș.

Așa s-a născut supranumele de „iadul verde”.

Cînd am văzut pentru prima oară Amazonia, de la bordul unui avion, mi s-a părut că în fața ochilor aveam o priveriște biblică: cit vedeam cu ochii, fluviul se ramifica în artere, vene și vase capilare, de parcă pământul ar fi fost jupuit de piele, dezvelindu-și aparatul circulator. Nimic nu vădea prezența omului; dealtminteri, acesta nici n-avea unde locui...

Cu toate acestea, în secolul XVII, primitivul teritoriu era populat de două

acestea, pe imensul ei teritoriu viețuiesc acum abia opt milioane de locuitori, măcinați de boli.

Căci ceea ce se face acum are, deocamdată, doar un caracter incidental, haotic. În cartea lui, „Geografia foamei”, Josué de Castro a arătat că statul Amazonian, care ar putea hrăni 250 de milioane de oameni, ... importă alimente.

Nimeni n-a silit Amazonia să luereze în folosul omului. Cei ce s-au abătut pe teritoriul ei au fost minați numai de dorința unei îmbogățiri rapide, lăsînd ținutul jefuit și mai sălbatic decît fusese.

(După „Vokrug sveta”)

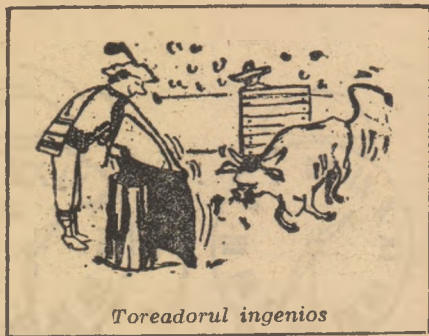
JAPONIA

Cine n-a văzut Nikko...

Imi amintesc pînă azi cum am auzit înția oară de Nikko. Era în prima iarnă de după război, o iarnă grea. Afară era ger, căminul studențesc ne-încălzit... Mîncarea era proastă și puțină: o farfurie de cartofi degerați la 24 de ore. În aceste împrejurări am aflat pentru prima oară despre regiunea climaterică Nikko. Un profesor, academicianul Nikolai Iosifovici Konrad, ne-a vorbit despre frumusețea ei. Știa să povestească în așa fel încît studenții, furati de frumusețea expunerii, mai uitau de necazuri... Și în mica sală de cursuri au prins să se înalțe munți cu crestele proptite în albastrul cerului și temple străvechi — capodopere ale vechii arhitecturii japoneze. Încît cum aș putea uita proverbul preferat al japonezilor: „Cine n-a văzut Nikko să nu vorbească despre frumusețe”?

Și, într-adevăr, e greu să-ți faci o idee despre frumusețile Japoniei fără să fi vizitat Nikko. Dar numai despre frumusețe? Nu, și despre ritmul rapid al prefacerilor din această țară, prefaceri care te izbesc chiar și la Nikko, multă vreme conservată aproape ca un muzeu. Trecutul și viața modernă se îmbină armonios. N-a trecut decît un an de cînd n-am mai fost la Nikko, dar în acest scurt răstimp s-au schimbat multe și în această regiune.

Autostrada, recent terminată, arcuiește în munți. Vrem și noi să admirăm priceperea constructorilor. O fișie lată de beton, patruzeci și opt de centimetri, săpate în piatră. Versantele sînt consolidate spre a exclude posibilitatea deplasării de rocă.



Toreadorul ingenios

tezi un templu, trebuie să plătești. La capetele autostrăzii sînt niște porți; taxa de intrare e o sută de yen. Plătești biletul de intrare, plătești cărțile poștale ilustrate și talismanele, plătești pronosticurile pe care mașinile electronice le fac despre viitorul tău...

La Kinugava, o mică localitate din regiunea climaterică Nikko, închiriezi o cameră la hotel. Dormim pe dușumea, mai exact pe niște saltele speciale. Pernele sînt mici, doar un sfert din cele cu care ne-am obișnuit acasă, și tari, căci nu sînt umplute cu puf. Din cauza asta dimineața ne sculăm cu dureri de gît și cap. Într-un colț, o vază cu un buchet de flori splendid aranjate, iar deasupra ei, pe perete, un tablou în stil tradițional: munți străbătuți de un riuleț. Stăpina hotelului ne spune că a fost pictat după natură cu câteva decenii în urmă. Acum, însă, riul Kinugava e înconjurat de hoteluri, nu de munți. Etajele hotelurilor coboară spre maluri în trepte, ca niște scări. Noaptea, cînd larva zilei în sfîrșit contește, susurul apei e liniștitor și îți dai un somn adînc.

O trăsătură definitorie a hotelurilor japoneze este exotismul. Dacă clienții au bani, dejunul li se servește după un adevărat ritual. Amatorii se așează pe podea, fiecare în fața unei măsuțe. Deodată, de afară răsună un clinchet melodios de clopoțel și în încăperea intră o fată, într-un chimonou după moda veche, cu o sticlă de sake — rachiu de orez — în mînă. Clopoțelul e prins de cordonul chimonoului.

Fata se mișcă fără zgomot pe rogojinile de paie. Poartă numai ciorapi, întotdeauna albi. Dacă vrei să nu se audă ce discutați, clopoțelul vă previne că vine cineva străin. După un răstimp se aude alt zvon de clopoțel și în încăperea intră alte două fete. Aduc apă. Apoi pe mesele oaspeților sînt așezate figări și bucate. O farfurie pătrată, roșie, lăcuită cu incrustații aurii. Puțin muștar, un cubuleț de carne tocată, străpuns cu un ac de pin, două semințe de bob și o bucăică de tentacul de caracatiță. Carnea de caracatiță e cru-



Băștinăși din Amazonia

lui insula Marajo, cu o suprafață egală cu cea a Elveției; un fantastic curs de apă care pînă acum n-a fost stăvilat de nici un baraj, peste care nu se arcuiește nici un pod, al cărui debit crește în timpul revărsărilor cu 20 de metri înălțime, inundînd un teritoriu egal cu acela al Franței. Fiecare al cincilea litru de apă dulce din lume face parte din Amazon. În timp ce străbătea un braț al deltei Amazonului, Vincente Pinzon, căpitanul unei caravele a lui Columb, l-a numit „Mare dulce”. Și într-adevăr așa este: Amazonul e, realment, o mare cu apă dulce. Dar cum stăm cu iadul? Ei bine, învinuirea e dreaptă.

În jur de o sută de ani, Amazonia a cunoscut febra aurului și a cauciucului care, laolaltă, au atras acolo sute de mii de amatori de îmbogățire ușoară din toate colțurile lumii. Aventurierii i-au exterminat pe indienii care popula malurile râurilor — singurii care le-ar fi putut evita cursele întinse de junglă. Și, la rîndul lor, au pierit cu zecile de mii secerăți de boli, de insecte, de mușcăturile de șerpi și de

milioane de indieni. Aceștia cunoșteau fierul, se îndeletniceau cu olăritul și sculptau în lemn, confecționînd vase care împodobesc acum cele mai mari muzee din lume; cu mult înainte de Pasteur, ei se vaccinau împotriva mușcăturilor de șarpe, scrijelindu-și ușor pielea dintre degetele picioarelor cu un virf de săgeată înmuiat în venin; împleteau rogojini, cultivau marnioc, cartofi, roșii, ardei și tutun, care au fost aduse apoi și în Europa; își dregeau bucatele cu unt „babassu”, utilizat acum la prepararea margarinei; mestecau coajă de arbore de chinină ca să prevină malarie și coajă de salcie împotriva durerilor de cap (din salicilatul pe care îl conține coaja de salcie europenei au început să fabrice, după două secole, aspirina); purtau sandale de cauciuc... dar nu putem enumera totul.

Exterminarea indienilor a fost prima mare calamitate istorică a Amazoniei. Alungați din colibe lor, chinuți de foame, indienii s-au retras în regiuni inaccesibile, ducînd cu ei cunoștințele prețioase și secretele pe care le posedau. De aceea, abia în zilele noastre a putut fi descoperită, de pildă, acțiunea tîmăduitoare pe care o are curara în tratamentul poliomielitei...

În muzeul din Belem, „vitrina Amazoniei”, se poate vedea o hartă, împinșită cu semne, care indică: aici se află fier, acolo magneziu, dincolo petrol, bauxită, cositor, titan, aur, plumb, caolin, ghips, moliuden — și toate acestea aflate numai prin prospectarea (după părerea geologilor brazilieni) unei zecimi din bogățiile insolitului ținut. Dar pădurile! Amazonia are opt mii de esențe de copaci, cu lemn trandafiriu și maro închis, violet și bej, unele atît de moi încît se strivesc la simpla atingere cu mîna, altele atît de tari încît nu pot fi tăiate cu nici un topor. Pe măsură ce înaintezi în acest paradis al plantelor pătrunzi într-o combinație de culori pe care nici cel mai avangardist pictor n-ar cuteza s-o folosească: orhidee violete, copaci cu fructe albastre în formă de luminare, flori albe dimineața și trandafirii seara... Căci în Amazonia poate crește orice ar dori omul.

Conform unor date furnizate de O.N.U., Amazonia — un continent în continent — ar putea da adăpost și hrană unui miliard de oameni. Cu toate



După muncă, un fum de țigară...

Cine nu vrea să urce însă cu mașina, are la dispoziție funicularul. Pe cablurile de oțel care se înalță spre tîri strălucesc vagonașe noi-nouțe, de culoare galbenă. Autostrada și funicularul sînt produse ale industriei turistice. Ele fac legătura între două temple. Unul jos, la poalele muntelui, celălalt sus. Cel de jos e mai mare. Istoricul lui e cunoscut, cred, de toți japonezii, în afară de translatorul și proaspătul ghid care a venit cu grupul nostru din Tokio. Domnul Yamanda ne spune: „În tinerețe n-am avut timp de istorie”. Dar știe și el cîte ceva. Mai întii ne atrage luarea aminte asupra unui fragment din sculptura în lemn a templului. Trei maimuțe: una are ochii închiși, a doua și-a astupat urechile, iar a treia gura, ceea ce vrea să însemne: nu văd, nu aud și nu spun nimic. „E un lucru — încearcă domnul Yamanda să glumească — pe care orice soție ar trebui să-l știe”.

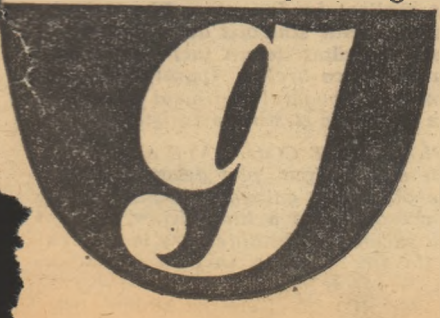
Adevărata zeitate stăpînitoare la Nikko e însă banul. Dacă vrei să vizi-

dă, o înmoi în muștar și-i dai drumul pe gît. E destul de gustoasă. Ai mai vrea să înghiți o îmbucătură, dar pe masă a și apărut un nou fel de bucate: felloare subțiri de carne fiartă de rață, lămile și nelipsitul muștar. Apoi se servește supă din iere de pește tai, urmată de carne și ficat de puț cu salată din mlădițe de iarbă de munte.

După ce ne potolim foamea și setea, ni se servește hrană spirituală. Pe o scenă improvizată iau loc gheșe avînd în mînă nelipsitul lor instrument muzical cu strune. La primul acord al instrumentului, numit siamisen, pe scenă încep să lungece grațios două fete. Una dintre ele interpretează un rol de bărbat. Conținutul dansului ne ajută să înțelegem cîntecul: „Te însoțesc, deasupra riului înverzește salcia plîngătoare. Vreau să beau sake pentru ferirea ta. Gîndește-te bine, nu pleca! Printre străini nu vei mai avea astfel de prieteni”...

B. Cehonin

gIODUI
globul globul
globul globul globul
globul globul globul glo
globul globul globul gi
globul globul globul globu
globul globul globul glo
globul globul globul globul
globul globul globul glo



Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

D. RETEGANU — Bistrița: Este vorba, într-adevăr, de o prostatită cronică și de o spondiloză, un diagnostic neeliminandu-l pe celălalt. Din păcate, prostatitele cronice au un rol de focar de infecție, întreținând infecția uretrală posterioară și însoțindu-se nu rareori de tulburări de spermatogeneză. În afara masajului digital prostatovezicular, care trebuie continuat până când în urină nu vor mai apărea decât rare filamente, și a fizioterapiei cu raze ultrasonice, vă recomandăm cure periodice de Cloramfenicol sau Tetraciclină, combinată fie cu un alt antibiotic (Rovamicină, Sigmamicină), fie cu sulfamide. Tratamentul trebuie să fie energetic, în doze suficiente, bineînțeles în raport cu toleranța organismului, ceea ce nu poate fi stabilit decât de către medicul specialist care v-a îngrijit și până acum.

A. PETRESCU — București: Aceste striatii (santuri) și fragilități ale unghiilor (onicorexă) se întâlnesc de obicei în micozele sau în psoriasisul unghiilor. Dacă diagnosticul va fi confirmat de Laboratorul de micologie al Centrului Dermatovenerologic str. Dr. Grozovici 2, atunci antibioticul specific este Griseofulvina M (Likuden, Gricin) în comprimate și pomadă antiparazită; tratamentul trebuie urmat cel puțin trei luni de zile.

ȘTEFAN MARTINOV — Com. Comloșul Mic, Jud. Timiș: Într-adevăr, prea multe întrebări! 1) Simplu, apărându-vă de frig, care favorizează apariția rinitei. Deci o îmbrăcăminte de corp caldă și lină în anotimpurile reci. 2) Nu vă puteți diagnostica afecțiunea de la distanță. Este cazul deci să vă adresați laboratorului de micologie al Clinicii dermatologice din Timișoara, ai cărui specialiști vă vor indica și tratamentul corespunzător. 3) Evitați mâncărurile care vă provoacă fenomenele — probabil — de enterocolită. Purtați grija unor scaune regulate, combatând constipația prin laxative ușoare (miere, 1-2 lingurițe dimineața, ulei de parafină). Un ceai medicinal cu bune efecte este ceaiul anti-diareic. 4) În primul rând sînt necesare examenul tensiunii arteriale și electrocardiograma. Vitamina C200, B1, B6 și Complex B sînt bune întăritoare ale inimii. 5) Faceți cure periodice de aerosoli de penicilină + streptomycină. 6) Vă recomandăm Napoton (1-2 tablete/zi) sau Painsal (2-3 lingurițe/zi).

AURELIAN T. C. — Galați. După părerea noastră este necesar, în primul rând să vă „debarasați” de surplusul de greutate, răspunzător de multe din tulburările neuropsihice de care vă plîngeți. De altfel, un regim alimentar din care să reduceți la minimum dulciurile, făinoasele și grăsimile v-ar fi de folos și în terapia colitei nervoase. Scobutil (în caz de colici abdominale), Napoton sau Mebamamat ca deconectante, cură de apă minerală (Zizin sau Slănicul Moldovei) — ca medicația principală, accentul trebuind să cadă pe dieta alimentară. Poate să n-ar fi rău să repetați și cura de Napoton, Fosfobion, vit. B6, B1, Complex firește cu avizul medicului dv.

ANDREI NANU — Tulcea: Este probabil o peladă localizată (mai rar) în această regiune, dar afecțiunea nefiind contagioasă — și în acest loc — nici infectivă, credem că nu e necesar vreun tratament sau vreun mijloc de precauție.

PETRE PETRE — Caransebeș: 1) Afecțiunile sînt un simptom, nu o boală. Urmare, trebuie să vă măsurați tensiunea arterială; apoi, în cazul că ar fi normală, să consultați un O.R.L.-ist, deoarece bănuim un sindrom vestibular. 2) Răspunsul dat sub Toto — Pitești (8-a)

VEBĂR IONEL — Porțile de Fier, Jud. Mehedinți: Impotriva tenului pătat, aplicați cu precauție, fiind iritantă, următoarea pomadă decolorantă: Rp. Naftol 3 g, Sulf precipitat 15 g, săpun verde 10 g, vaselină 10 g.

FR. M. — București: Orientându-ne după simptome, și după antecedentele familiale, vă sfătuim să vă faceți o electroencefalogramă, după care vă rugăm să reveniți, comunicându-ne rezultatul.

B.F.R. — Lugoj: 1) Este vorba probabil de o fimoză congenitală care, dacă vă produce iritații locale sau tulburări de micțiune, trebuie înlăturată pe cale chirurgicală (circumcizie). 2) Pentru combaterea debilității fizice: mese frecvente, din care să nu lipsească proteinele de mare valoare biologică (carne, pește, ouă, brân-

ză). Ca medicamente anabolizante: Naposin sau Madiol + Complex B, vitamina B6. Eventual, o cură de insulină (5-10-15-20 u.i.) în injecții subcutane, sub strict control medical.

A.P.A. — 1) Un diagnostic de certitudine presupune o „fotografie” medicală completă și complexă, la care vă referiți în scrisoarea dv. În acest sens este recomandabilă orice clinică de boli interne din țară, cea mai apropiată de orașul dv. fiind clinica respectivă din Iași. 2) Durata internării depinde de timpul necesar efectuării tuturor examenelor clinice și de laborator pentru precizarea diagnosticului. 3) Concediul fără plată la cerere poate fi acordat de întreprindere, dacă motivele care stau la baza cererii sînt temeinice.

ST. DRĂGHICI — Turnu Măgurele: La vîrsta dv. mai ales, o hipertensiune arterială de 20 (maxima) este un semn îngrijorător de scleroză arterială. Toate tulburările de care vă plîngeți se datoresc deci în principal bolii hipertensive. Este necesar un regim de viață și alimentar cumpătat și un tratament medical (avînd la bază medicamente hipotensive de tipul Hiposerpilului sau Isobarinului) fixat și controlat periodic de către un medic specialist în afecțiuni cardiovasculare.

M. ELENA — Brașov: 1) Discopia dv. poate fi o hernie de disc (vertebra 4-5 lombară); ar fi indicat să vă repetați radiografia la nivelul coloanei lombare. În orice caz, evitați eforturi fizice bruște, care ar putea provoca durerile, dormiți pe un pat drept și cât mai tare cu puțință (laviță de lemn, dacă se poate), purtați un lombostat, mai ales în timpul iernii, faceți gimnastică medicală și urmați și un tratament fizioterapic (raze ultrasonice combinate eventual cu împachetări de nămol sau parafină). 2) Pare a fi o inflamație a sacului lacrimal (dacriocistită), dar diagnosticul și tratamentul corespunzător nu vi le poate preciza decât consultul oftalmologic.

N. POPESCU — București: Despre rinitele acute sau cronice am mai scris. Revenim de obicei numai atunci cînd în tratamentul afecțiunii intervin noi medicamente. În cazul rinitelor cronice atrofice se recomandă spălături nazale zilnice cu ser fiziologic cald, badijonare cu soluție de Lugol glicerinată (100 mg metaloidic 1g, iodură de potasiu 2 g, glicerină 100 g), eventual instilații sau tamponare îmbibate cu soluție de streptomycină și lăsată cîteva ore în nas, în fine inhalatii de ape sulfuroase, ionizări cu acetilcolină și masaj electric al mucoasei.

Al treilea ocol al Pămîntului

(Urmare din pag. 4-a)

În sfîrșit, la 4 noiembrie, marinarul de cart vestii ivirea la orizont a corabiei mult așteptate. Cavendish se temea foarte mult ca prețiosul adversar să nu fie scufundat, așa încît trase cîteva salve de avertizare propunînd politicos echipajului să aleagă între viața pe țărîm și mormîntul pe fundul mării. După cîteva ore, spaniolii aleseră prima variantă și ridicară steagul alb.

„Mărinimos”, Thomas Cavendish captură de la spanioli 120 000 pesos de aur, pietre prețioase, produse orientale mult căutate, mătăsuri și atlasuri. Prada era fabuloasă, așa încît începură discuții cu privire la împărțirea ei. Amiralul luă ca de obicei a opta parte. Restul reveni echipajului, dar fiindcă marinarii de pe *Desire* au fost avantați, cei de pe *Contente* au rămas foarte nemulțumiți. „Așa încît, în noaptea următoare — a notat în cartea lui Francis Pretty — am pierdut *Contente* și de atunci n-am mai văzut-o”. După aceea, această corabie n-a mai fost amintită în actele expediției.

Între timp, *Desire*, ultima din cele trei corăbii, cu numai 50 de inși la bord, navigă repede spre vest, ajungînd pînă la 20.000 de km de patrie.

La 1 martie, la orizont, se ivi Java. Mai întîi, uriașă insulă — păru pustie. Nici o barcă nu ieși înaintea corăbiei. Comerțul cu străinii era socotit în Java un privilegiu al cîrmuitorului și cine încerca să gîndească altfel putea fi sigur că o făcea pentru ultima oară. Aflînd de sosirea străinilor, regele Balamboam trimise un om de încredere ca să poarte tratative. Acesta nu rămase

Reînnoiți din timp abonamentele

veac nou

vă oferă informații de actualitate,
noutăți științifice și tehnice,
reportaj și literatură,
teatru, cinema, modă, sport,
varietăți,
sfaturi practice.

Săptămînal în 12 pagini

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R. și de către factorii poștali.

MICA ȘI MAREA PUBLICITATE

ISIAP
AGENTIA DE PUBLICITATE

Str. Eforiei nr. 6 București Tel. 16 79 45
RECLAMĂ EFICIENTĂ PRIN
PUBLICAȚIILE ADMINISTRATE DE LS.I.A.P.

EPILOG

multă vreme treaz pe bordul corabiei; raportul fu extrem de favorabil englezilor, așa încît curînd la fața locului sosi o canoe cu marfa regelui. Chiar și marinarii care văzuseră multe în viața lor fură uluiți: boi vii, fructe enorme, necunoscute, cu un gust divin, vin de palmieri, pe cît de limpede pe atît de amețitor, și în plus un ciudat adaus la lingourile și nestematele capturate de pe *Santa Ana*: o cantitate respectabilă de piper și mirodenii...

„Un uragan mîna corabia pe lîngă Capul Bunei Speranțe. Era a treia lună de navigație continuă. Cavendish și oamenii lui nu mai aveau decît un singur butoi cu apă stătută și nici un fel de hrană. Dar norocul le surise iar; la orizont se ivi insula Sfînta Elena...”

La 9 septembrie 1588, „într-o zi posomorită, ploioasă, am ajuns în sfîrșit în mult doritul port Plymouth”. De data asta locuitorii ieșiră cu toții pe chei. În fața multîmii entuziaste se lîvîră niște marinari bărboși și arși de soare, învesmîntați în mătăsuri scumpe, cu inele sclipitoare în mîinile murdare. Catargele corăbiei fuseseră îmbrăcate în țesături de aur, iar pînzele confecționate dintr-un material scump, oriental...

A treia călătorie în jurul globului se încheiase cu bine. Durase numai doi ani și 50 de zile, record care a putut fi doborît abia peste două secole. Din 123 de marinari, se înapoiaseră în patrie 50. Guvernul englez primi, obținute prin sînge și jafuri, hărți pe care erau însemnate distanțe precise, contururi ale țărîmurilor, strîmtorilor, curenților, vînturilor, porturilor... Hărți după care la scurt timp după aceea, se vor conduce alți amirali ai Majestății Sale, făurînd prin sînge și robie un imens imperiu.

Cavendish își irosi repede fabuloasa bogăție și un gînd bezmetic puse, necruțător, stăpînire pe el: să facă o a patra călătorie în jurul lumii. Pînă atunci nici un om nu mai înconjurase de două ori globul... De astă dată armatorii îi puseră bucuria la dispoziție patru corăbii. Una dintre ele era bătrîna *Desire*...

La 26 august 1591, Cavendish ieși din nou în largul mării. Ridicase pînzele numai cu o lună mai tîrziu decît prima oară, dar acest lucru îi fu fatal. În plus, pe drum, se văzu că luase prea puține alimente, a doua greșală. Începu foamea. Cavendish hotărî să-și umple caiele printr-o metodă pe care o mai încercase și atacă orașul brazilian Santos. Orașul fu ars, dar englezii nu găsiră provizii și pierdură și cîteva zile prețioase. Escadra ajunse în strîmtoarea Magellan cu mare întîrziere. Venise iarna, se dezlînțuiseră furtuni nemaiomenite, marinarii sufereau din pricina gerurilor cumplite și a foamei. Cavendish trebui să se înapoieze în Atlantic. Expediția abia începuse dar jumătate din marinari și muriseră din cauza privațiunilor. Pe deasupra, o furtună cumplită răzleți corabiile, care încercară apoi care cum putură să ajungă în patrie. Nu puteau poși în nici un port brazilian, întrucît acolo îi aștepta pedeapsa pentru Santosul incendiat. Cavendish rătăci cu *Desire* pe ocean, dar nu izbuti să scape de uragane, foame și boală.

Numai moartea îl scapă de asprele încercări. La 20 mai 1592 apele Atlanticului înghițiră pentru totdeauna trupul, învelit în pînză de corabie, al lui Sir Thomas, amiral și pirat...

INTRE NOI, BĂRBAȚI

Primele iubiri și gelozia

Aceste rinduri sînt destinate bărbaților în devenire: adică adolescenților aflați la primele experiențe amoroase. Și iată de ce.

Mulți bărbați adulți ignoră că felul lor de a vedea dragostea, atitudinea lor față de femei, cinismul sau entuziasmul lor depind uneori de o iubire din adolescență careia poate că nu i-au dat nici o importanță, dar care a fost decisivă în formarea vieții lor sentimentale. Teama sau disprețul, nesiguranța în prezența femeilor pot veni de la acel îndepărtat și nefericit amor de licean, cînd au făcut descoperirea că fata pe care o iubeau nebunește îi trăda cu colegul de bancă! Dar cum să pui în legătură cele două situații, cînd nici nu-ți mai amintești de cauză, sau dacă îți amintești, o faci cu un suris de înduioșare, de nostalgie pentru timpul trecut?...

Da, iubirile din adolescență ne influențează, indiscutabil, viața. Dacă prima dragoste a fost furtunoasă, chinuită de deziluzii, întreaga existență sentimentală poate fi marcată de o continuare și invincibilă neîncredere și nesiguranță, care ne vor umbri mereu bucuria trăirii depline a sentimentului. Și dimpotrivă, o primă dragoste fericită pregătește terenul pentru o viață sentimentală optimă.

În adolescență — și nu numai atunci — o armă din arsenalul amoros des folosită este gelozia. Sistemul de a-l face gelos pe celălalt spre a-i întretine flacăra iubirii poate fi considerat clasic. Eficacitatea lui s-a dovedit aproape infailibilă. Ea acționează chiar atunci cînd persoana a cărei gelozie vrei să o susciți înțelege că nu-i decît o manevră și totuși nu poate evita sentimentul; și

apropro de finețe și sensibilitate: cum să te desparți de cineva pe care nu-l mai iubești, dar care te iubește încă? Este una dintre problemele cele mai complicate și dificile, în special pentru oamenii cu o mare delicatețe sufletească. În această materie nu se pot da sfaturi. În schimb pot da un exemplu savuros. Am un prieten sensibil și delicat care a consumat o groază de timp ca să găsească un mijloc de a rupe relațiile fără să provoace suferința partenerii lui. Ce n-a făcut pentru asta! Și-a atribuit toate defectele din lume, vrînd să apară în ochii ei ca ultimul netrebnic. Dar căile sufletului feminin sînt foarte incurcate! Zguduită de revelațiile făcute, femeia a simțit nevoia să-l apere, să-l readucă pe drumul cel bun. Și amicului meu s-a înșurat cu ea.

Alexandr Tihonov



— Păi, m-am înțeles cu ea să ne întâlnim lingă ceas!
Desen de E. Sabelnikov

VIAȚA MODERNĂ

Sintezi „Luafți” nr. 2 de Bach

Era o vreme muzica poate că... țiilor egipteni arătau ce muzică e bună împotriva sterilității! Orfeu avea darul să vindece, Esculap era muzician, iar Homer nu se îndoia nici o clipă că armata elenă care a asediat Troia a scăpat de ciumă numai datorită muzicii. În Grecia antică exista o adevărată muzicoterapie. Pitagora recomanda muzica drept panaceu universal pentru Iglia sufletului și a trupului. Hippocrat știa că „nu orice muzică e bună pentru toți oamenii”. Pe scurt, magia sunetelor era un fel de antibiotic de azi.

Apoi, după ce a fost o vreme în dizgrație, muzica a reintrat în drepturi în medicina de salon a Europei din secolele XVII și mai ales XVIII. Esculapii îi sfătuiau pe pacienți să mănince în ritmul tobelor: „Stomaculul îi place ritmul, doamnă...” Se puneau muzică împotriva migrenelor, a insomniei, a spasmelor și colicilor. Ba un compozitor a mers chiar pînă acolo încît a scris un ciclu de douăsprezece sonate destinate „Ciudățeniilor podagrei” și o sonată pentru clavecin care trebuia să slujească drept fond sonor în operațiile de rinichi.

Ridicolul acestor opusuri n-a discreditat totuși ideea și în secolul XIX studii de oarecare greutate au dovedit influența muzicii asupra organismului.

Cum stau lucrurile azi? Utilizarea muzicii s-a redus mai ales la domeniul psihoterapiei. Medicul englez Frank Night este convins, de pildă, de deosebita eficacitate a muzicii lui Sostakovic cu ajutorul căreia vindecă psihonevroze rebele la orice alt tratament; psihiatrul brazilian David Axtein a reînviat vechiul ritual al dansului magic, numindu-l „danstransterapie” și folosind ritmurile moderne de twist, cha-cha-cha, shake. În S.U.A. a luat ființă Asociația națională a muzicoterapeuților și se alcătuesc cataloage de farmacopee muzicală. De altfel pionierul acestei cauze a fost chiar Thomas Edison care, cu ajutorul unor specialiști, a clasificat, după criteriul eficacității, 589 de piese muzicale; 112 au fost considerate bune pentru schimbarea stării emoționale a ascultătorilor, 15 pentru stimularea imaginației, 10 pentru întărirea sentimentului de prietenie, 11 pentru dragoste, 12 pentru evocarea amintirilor frumoase, 13 pen-

tru dezvoltarea simțului de devotament etc., etc.

Cam tot așa clasifică muzica și anumiți specialiști moderni.

Spicium dintr-un astfel de „catalog”:

Împotriva enervării:

Cantata nr. 2 de Bach

Sonata luni de Beethoven

Sonata în re de Prokofiev

Simfonia în re minor de Franck

Împotriva agitației:

Mazurcile și preludiile de Chopin

Valsurile de-Strauss

„Melodia” de Rubinstein

Ca tonifiant nervos:

Preludiul și fuga în mi minor de Bach

Uvertura „Egmont” de Beethoven

Simfonia a VI-a (partea a treia) de

Ceaikovski

Preludiul, op 28, nr. 1 de Chopin

Rapsodia ungară nr. 2 de Liszt

Pentru calmare:

Simfonia a VI-a (partea a doua) de

Beethoven

Cîntec de leagăn de Brahms

Ave Maria de Schubert

Nocturna în sol minor de Chopin

„Lumina luni” de Debussy

Împotriva hipertensiunii de natură

emoțională:

Concertul în re minor pentru vioară

și orchestră de Bach

Sonata pentru pian de Bartok

Nocturna în re minor de Chopin

Cvartetul în fa de Ravel

Împotriva răutății cronice:

Cvartetul italian de Bach

Simfonia de Haydn

„Finlanda” de Sibelius

Împotriva durerilor de cap:

„Fidelio” de Beethoven

„Don Juan” de Mozart

Rapsodia ungară Nr. 1 de Liszt

Suita „Bal mascat” de Hacıaturian

„Un american la Paris” de Gershwin.

Pentru o dispoziție plăcută în timpul

mesei sînt recomandate douăzeci de pie-

se, printre care Sonata pentru vioară de

Bartok, Vals de Ravel, Concertul nr. 2

pentru pian și orchestră de Liszt.

Fără a pune mîna în foc pentru efica-

citatea acestor recomandări, trebuie totu-

și să recunoaștem că muzica are o

mare influență asupra stării de spirit

care, la rîndul ei, e legată de atîtea alte

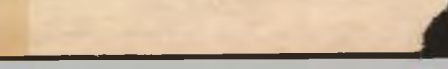
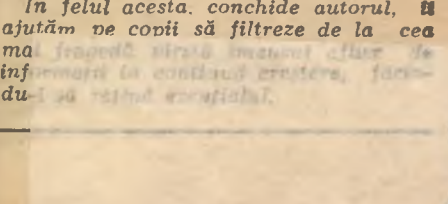
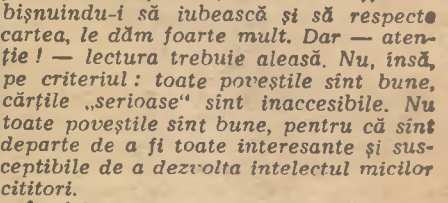
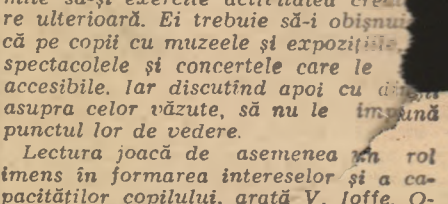
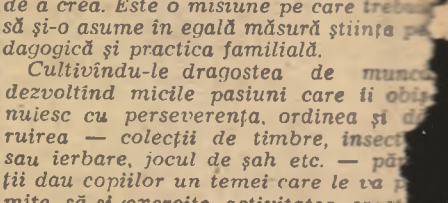
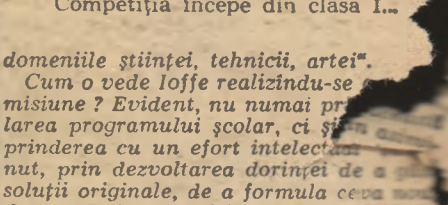
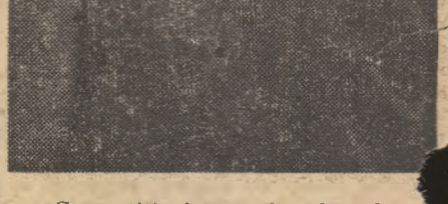
fenomene din complicatul laborator al

organismului nostru.

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
g dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialo
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dial



„Creșterea sumei de cunoștințe nu implică în mod obligatoriu o evoluție a intelectului Micul Aristotel n-a fost, de bună seamă, mai prost decît un copil de aceeași vîrstă din zilele noastre, deși în ansamblu știa mult mai puține lucruri. Pe de altă parte, nu e cazul să ne îndoim că azi e imposibil de atins nivelul unui „om universal”, din epoca lui Leonardo da Vinci sau Lomonosov. Numai că odinioară omenirea se mulțumea cu apariția excepțională a unor inși cu o asemenea forță creatoare, pe cînd azi putem educa în mod planificat creatori de talent operînd în



O primă dragoste fericită — teren pentru o viață sentimentală normală

Jocul își atinge ținta. Ba uneori el o împins chiar mai departe: dacă cineva care nu te mai interesează mani-estă preferință pentru altcineva, îl faci pe dracul în patru ca să-l readuci la tine, măcar pentru plăcerea de a-ți vedea rivalul învins. Dar un astfel de joc nu mai este „fair”.

De altminteri, nu întotdeauna succesele obținute prin provocarea geloziei sînt dulci și durabile. O persoană redobîndită sau menținută prin astfel de mijloace adună în inimă o anumită ranchiună, o pornire surdă de revoltă împotriva abuzului suferit, ceea ce înseamnă că dragostea și atașamentul ei vor fi întotdeauna marcate de aceste sentimente. Aceste reacții se produc aproape întotdeauna în mod inconștient, cei interesați constată numai că ceva a ucis bucuria de altădată.

Cam acestea ar fi inconvenientele unei iubiri menținute și prelungite artificial. Sînt însă și multe cazuri cînd nici gelozia nu mai poate face nimic: sînt cazuri iremediabile și atunci insistențele n-au nici un rost.

În genere, firile sensibile și rezervate sînt mai vulnerabile la gelozie decît cele active, energice, îndrăznețe. Și